

2024

SANSKRIT

M.A. Third Semester End Examination - 2024

PAPER - SAN-305(B)

Full Marks : 40

Time : 2 hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.**Illustrate the answers wherever necessary.*

(सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयम्)

A. यथाकामं प्रश्नचतुष्टयं समाधेयम् :-

4×2=8

1. तपन्तकः कः आसीत्? स किमर्थं काम्बोजवेपं धारयामास?
2. “हन्त! सिद्धप्रायो मनोरथः”-केन उक्तम्? कथं तस्य मनोरथः सिद्धप्रायः अभवत्?
3. वीरा का? सा किमर्थं मेवारं प्रेरिता?
4. रुक्मिणीहरणकाव्ये मङ्गलाचरणश्लोके कीदृशः भवः वर्णितः?
5. जनाः सूर्यात् भीष्मकं कथं पृथक्कुर्वन्ति?
6. भीष्मकः कस्य देशस्य राजा आसीत्? स कीदृशः भूपतिः आसीत्?

(Turn Over)

(2)

B. यथानिर्देशं समाधत्त।

क) यथेच्छं द्वौ व्याख्यात।

4×2=8

1. जननी निगडैर्बद्धा यस्य दुर्दैवजीविनः।
चिरं तिष्ठति साक्रान्दा स्त्रीचिन्ता तस्य किं भवेत्॥
2. मृताप्यमृतनिष्यन्दा निषदापि चतुष्पदा।
अवर्णा बहुवर्णापि माता गौरस्तु वः श्रिये॥
3. क्षयो न सर्वविध्वंस क्षयशेषोऽपि वर्धते।
प्रकृष्टतेजःसम्पर्काद् यथेन्दोः षोडशी कला॥

ख) यथेच्छं द्वौ व्याख्यात।

4×2=8

1. कलावतः सकलजनप्रमोदिनः
सितात्मनोऽप्यमृतकरस्य यस्य च।
कलङ्किनीं किल परिचायिनीं तनो-
र्विधोर्विधां ननु विदधौ षट्पुर्विधिः॥
2. विरूपता वियति विदूनता दिने
विलोडनात् कलुषितता जलाशये।
पथश्रुतिर्जलधरवृष्टसम्बरे
विशीर्णताऽवसदपि पापतापयोः॥

(3)

3. शरीरिणां सहभवदूषणानि षड्

जितेन्द्रिये यमवति तत्र राजनि।

महाज्वरे विकृतिमतो महौषधे

विषाणि वा परमगुणानजीजनन्॥

C. यथानिर्देशम् उत्तरत।

8×2=16

1. प्रस्तावनायाः लक्षणमुल्लिख्य अमरमङ्गलनाटकस्य प्रस्तावनामधिकृत्य
कश्चन प्रबन्धः प्रस्तूयताम्।

अथवा

अमरमङ्गलमिति नाटकस्य द्वितीयाङ्कस्य कथासारं वर्णयत।

2. रुक्मिणीहरणमहाकाव्यस्य समासेन परिचयः प्रदीयताम्।

अथवा,

रुक्मिणीहरणमहाकाव्ये रुक्मिण्याः जन्मवृत्तान्तं वर्णयत।